

Nagrada in priznanja Izidorja Cankarja za leto 2015

Ljubljana, Moderna galerija, 22. april 2015

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo od leta 1999 bienalno podeljuje nagrade in priznanja za izjemne dosežke na področju umetnostne zgodovine. Letos je komisija v sestavi doc. dr. Janez Balažic (predsednik), zasl. prof. ddr. Janez Höfler, izr. prof. dr. Tomislav Vignjević, Paula Jarc in doc. dr. Robert Peskar na podlagi prejetih predlogov v Moderni galeriji podelila eno nagrado, dve priznanji in eno častno priznanje Izidorja Cankarja.

Nagrado Izidorja Cankarja je prejel:

RED. PROF. DR. JURE MIKUŽ za izjemen prispevek k metodologiji umetnostnozgodovinskega raziskovanja na Slovenskem.

Priznanje Izidorja Cankarja sta prejela:

IZR. PROF. DR. MARTIN GERM za prispevek k strokovnemu spoznavanju ikonografije in njenemu posredovanju zainteresirani javnosti;

RED. PROF. DR. MATEJ KLEMENČIČ za monografijo *Francesco Robba (1698–1757). Beneški kipar in arhitekt v baročni Ljubljani*.

Častno priznanje Izidorja Cankarja je prejel:

ANTON BILOSLAV † za uspešno vodenje *Obalnih galerij, Forme vive v Portorožu, Piranskih dni arhitekture, Galerije A+A* v Madridu in Benetkah ter sooblikovanje *Zbirke sodobne umetnosti*.

Obrazložitve

Nagrado Izidorja Cankarja za leto 2015 prejme red. prof. dr. Jure Mikuž za izjemen prispevek k metodologiji umetnostnozgodovinskega raziskovanja na Slovenskem.

Jure Mikuž je več kot štiri desetletja intenzivno navzoč v slovenskih raziskovalnih, pedagoških in znanstvenih krogih, kjer se je uveljavil kot pronicljiv kritik, so-oblikovalec kulturno-političnega prizorišča in teoretik, ki je s svojim delom razširil metodološki repertoar slovenske umetnostne zgodovine. Na njegovi poklicni poti kaže izpostaviti Moderno galerijo v Ljubljani, kjer je deloval kot kustos in direktor, v letih 1992–1993 je bil namestnik ministra za kulturo, hkrati pa se je habilitiral za univerzitetnega učitelja. Več let je predaval na zasebni Fakulteti za podiplomski humanistični študij, sodeloval je pri pisanju študijskega programa umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, trenutno pa predava na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani.

Že v času študija je zavzel kritično stališče do stanja umetnostnozgodovinske stroke na Slovenskem. Vztrajal je na primerjavah moderne slovenske likovne tvornosti s sočasno zahodnoevropsko produkcijo in pri umeščanju opusov slovenskih umetnikov v najširši kontekst. Redna študijska potovanja v Pariz in Združene države Amerike so pomagala širiti njegova raziskovalna obzorja; v raziskovanje vidnega vključuje psihoanalizo ter kulturno in zgodovinsko antropologijo. Monografije *Podoba roke* (1983), *Nema zgovornost podobe: Telo in slovenska umetnost* (1995), *Zrcaljena podoba : Ogledalo in zunanost polja* (1997) ter *Kri in mleko: Sugestivnost podobe* (1999) in zbirki razprav *Pogledati – gledati, videti – uvideti. Zgodovinsko-antropološke študije* (2011) in *Poti k razumevanju podobe* (2014) se umeščajo na področje antropologije likovnega in obravnavajo gradivo v širokem kronološkem razponu. V težnji, da bi slovenskim bralcem približal najboljše dosežke umetnostne zgodovine, ki se po svetu oplaja s poglobljenimi metodološkimi razpravami, je sodeloval pri programskem oblikovanju knjižne zbirke *Studia humanitatis* in za posamezne edicije prispeval uvodne študije.

Njegove hermenevitične študije in razprave so uvedle psihoanalizo ter kulturno in zgodovinsko antropologijo v slovenski strokovni diskurz v raziskovanju vidnega. Slovensko likovno dediščino je tako aktualiziral v mednarodnem prostoru z objavami in pedagoškim delom kot vabljen predavatelj na uglednih univerzah. Doma sta stroka in javnost njegove metodološke posodobitve pogosto spremljala prej z nelagodjem, kot z naklonjenostjo ne le zaradi selektivnosti, ki je med drugim potlačila razpravo o koncu umetnostne zgodovine, temveč tudi zaradi zahtev po

interdisciplinarni razširitvi intelektualnega prostora. Jure Mikuž je s svojim metodološkim pristopom vzpostavil visoke kriterije, ki pozivajo k večji odprtosti naše stroke in tudi k večjim pričakovanjem glede umetnostnozgodovinskega raziskovalnega dela na Slovenskem.

Priznanje Izidorja Cankarja za leto 2015 prejme izr. prof. dr. Tine Germ za prispevek k strokovnemu spoznavanju ikonografije in njenemu posredovanju zainteresirani javnosti.

Tine Germ je kvas oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani. Na tej fakulteti je diplomiral, doktoriral in sedaj predaja svoje znanje, izpopolnjeno v različnih evropskih centrih. Zaveda se, da je potrebno študijske cilje postavljati visoko, vendar na skrbno postavljenih temeljih. Eden temeljev umetnostne zgodovine je, že vse od osamosvojitve te vede, posebej z znamenitima Warburgom in Panofskim, ikonografija. Je most med notranjo podobo, platenjem umetnine in gledalcem, je abeceda razbiranja oblik in barv. Ikonografija povezuje terminologijo in teorijo. Profesor, ki spodbuja samostojna obzorja svojih študentov, ve, da ti ne potrebujejo samo podob, medmrežja in predavanj, nujni so tiskani priročniki. Germ je korak za korakom širil svoje poznavanje skritih pomenov igralnih kart, rastlin, števil, živali in svoje znanje v knjižni obliki predajal vsem. Posebej za študente pa je pripravil priročnik, Uvod v ikonografijo. Če je ta v prvi izdaji in ponatisu dopolnil vrzel na enem ključnih področjih umetnostne zgodovine, je zadnja izdaja leta 2014 potrdila, da je ikonografija pomembna kulturna dobrina za vse nas.

Priznanje Izidorja Cankarja za leto 2015 prejme red. prof. dr. Matej Klemenčič za monografijo *Francesco Robba (1698–1757). Beneški kipar in arhitekt v baročni Ljubljani*.

Matej Klemenčič, docent od leta 2002 in nato profesor na Oddelku za umetnostno zgodovino Univerze v Ljubljani svoje raziskovalno delo posveča baročni plastiki širšega prostora med Alpami in Jadranom. Vstop v tako zarisano raziskovalno polje mu je zagotovilo raziskovanje življenja in dela Francesca Robbe. Prof. Klemenčič se je razvil v vodilnega poznavalca beneškega kiparstva 17. in 18. stoletja v mednarodnem merilu. Prav odlično poznavanje beneškega in italijanskega kiparstva je omogočilo, da je z monografijo o Francescu Robbi, ki je izšla leta 2013 pri Umetniškem

kabinetu Primoža Premzla, kiparja prepričljivo umestil v mednarodni kontekst in ovrednotil njegovo delo v okoljih, v katerih je deloval. S tem je več kot pol stoletja po zadnji izčrpniji kiparjevi monografski študiji oskrbel standardno monografijo, v kateri je združil nova in v znatnem delu svoja lastna spoznanja. S svojo izčrpnostjo in strokovno odličnostjo bo knjiga dolgo ostala referenčna literatura o pri nas udomačenem kiparju in kiparstvu njegovega časa.

Častno priznanje Izidorja Cankarja za leto 2015 prejme Anton Biloslav za uspešno vodenje *Obalnih galerij, Forme vive v Portorožu, Piranskih dni arhitekture, Galerije A+A* v Madridu in Benetkah ter sooblikovanje *Zbirke sodobne umetnosti*.

Galerijska pot Antona – Tonija Biloslava se je začela leta 1972 z zaposlitvijo v koprski galeriji Meduza. Dve leti zatem je sprejel vodstvo novo ustanovljenega javnega zavoda *Obalne galerije Piran*, ki ga je vodil skoraj štirideset let. S podporo ambiciozno zastavljenega razstavnega programa, ki ga je vsebinsko oblikoval kustos Andrej Medved, se je ta, osrednja likovna ustanova na Primorskem kmalu dinamično vpela v aktualna mednarodna dogajanja in v osemdesetih letih prejšnjega stoletja postala pomemben referenčni center na področju sodobne likovne umetnosti. Vzporedno s predstavljanjem primorske, slovenske in tuje umetniške produkcije je Biloslav spodbujal bogatenje obstoječih likovnih zbirk in nastajanje novih, med katerimi nedvomno izstopa *Zbirka sodobne slovenske likovne umetnosti po letu 1976*.

Ob tradicionalnih mednarodnih prireditvah *Obalnih galerij Piran* velja izpostaviti njegove napore pri realizaciji *Piranskih dni arhitekture* od leta 1983 ter dejavne vloge, ki jo je od leta 1977 imel pri organiziranju mednarodnega simpozija kiparjev *Forma viva* v Portorožu. Potem ko so po skorajda treh desetletjih delovanja ostali trije omagali, je Toni Biloslav ob podpori lokalne skupnosti in pokroviteljev vztrajno nadaljeval in ohranil kontinuiteto kiparskih simpozijev *Forme vive* kot celote. Njegova prizadevanja za vzpostavitev in pri vodenju slovenske *Galerije A+A* v Madridu leta 1992 in ob nadaljevanju v Benetkah, predstavljajo uspešno poglavje na področju slovenske in mednarodne galerijske dejavnosti, ki pa se je žal tudi zaključilo. Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo njegovemu spominu podeljuje častno priznanje Izidorja Cankarja.